39. חוקת. יצר המחלוקת שאינו נרתע מן המוות

למרות מרד קורח בפרשה הקודמת, מתברר בפרשת חוקת, כי צילה של המחלוקת עדיין פורש את כנפיו.

כתוב בתלמוד במסכת ברכות ה/א: "לעולם ירגיז (יגביר) אדם יצר טוב על יצר הרע. אם נצחו, מוטב. ואם לאו, יעסוק בתורה. אם נצחו - מוטב. ואם לאו - יקרא קריאת שמע. אם נצחו - מוטב; ואם לאו - יזכור לו יום המיתה".

חז"ל מלמדים אותנו שיש לאדם כמה דרכים להתמודד עם היצר הרע. תחילה - עליו לעורר את היצר הטוב ולהעמידו מול היצר הרע. אם אין הדבר מועיל, יעסוק בתורה, שכן לימוד התורה מחליש את כוחו של היצר. אם גם זה אינו מספיק, יקרא קריאת שמע, שהיא קבלת עול מלכות שמים. ואם גם לאחר מכן עדיין לא נחלש היצר, יזכיר לעצמו את יום המיתה: את סופו של האדם ואת ארעיות חייו בעולם הזה.

הגאון מווילנה מצא רמז יפה להדרגה זו בפסוק: רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב אִישׁ, וַעֲצַת ה' הִיא תָקוּם. המחשבות הרבות שבלב האדם הן מחשבותיו של היצר הרע. אולם כנגדן עומדת וַעֲצַת ה': העצה האלוקית המסוגלת לקום ולעמוד מול היצר. המילה **תָקוּם** רומזת בראשי תיבות לשלוש העצות שהזכירו חז"ל: **ת**ורה, **ק**ריאת שמע, **ומ**יתה.

אבל כאן מתגלה דבר מבהיל: אם היצר הרע נחלש מול שלוש העצות הללו, הרי יצר המחלוקת קשה ממנו. בפרשת חוקת נאמר: וַתָּמָת שָׁם מִרְיָם ... וַיָּרֶב הָעָם עִם מֹשֶׁה. מרים נפטרה ומשה עצמו יושב באבל על אחותו. ובכל זאת, דווקא באותה שעה נאמר: וַיָּרֶב הָעָם עִם מֹשֶׁה! כאן מתברר עד כמה מסוכן הוא יצר המחלוקת. היצר הרע הרגיל עשוי להיחלש כאשר האדם נזכר ביום המיתה; אבל יצר המחלוקת אינו נרתע אפילו מן המוות עצמו. גם לנוכח כאבו של משה, הוא ממשיך לבעור.

וזוהי אולי אחת האזהרות הגדולות של פרשת חוקת: מחלוקת אינה רק טעות או חולשה רגעית. היא כוח הרסני המסוגל לאטום את הלב גם מול הדברים שהיו אמורים לרכך אותו ביותר.